

Ilona Kauce

LATABA kopsapulce

22.03.2017.

Akadēmiskais bibliotekārs – grāmatu sargs vai informācijas pārvaldnieks? Bibliotekāra darbs no studējošo un bibliotekāru skatu punkta.

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

Problēmsituācija

Problēmsituācija

- Komunikācija ir divvirzienu process, kas norisinās starp komunikācijas partneriem;
- Veiksmīga komunikācija, cita starpā, ir atkarīga no partneru priekšstatiem vienam par otru;
- Bibliotēka un bibliotekāri ir ieinteresēti uzturēt savu pozitīvo tēlu;
- No bibliotekāru priekšstata un attieksmes pret savu darbu ir atkarīgs arī komunikatīvais vēstījums, ko tie nodod studējošajiem.
- Ja bibliotekāru un studējošo priekšstati būtiski atšķiras, tad arī komunikācija nebūs veiksmīga, jo partneri sarunāsies “dažādās valodās”.

Problēmsituācija 2

- Akadēmiskā bibliotekāra darbs ir ievērojami mainījies pēdējo 20 gadu laikā, izvirzot jaunas prasības;
- Bibliotekāri pieņem un identificējas ar mūsdienu tendencēm, tehnoloģijām;
- Studējošo priekšstati par akadēmisko bibliotēku un bibliotekāriem joprojām ir saistīti ar grāmatu krājumu un to pārvaldību.

Literatūras apskats

Studējošo priekšstats

- “Viņi [bibliotekāri] galvenokārt rūpējas par bibliotēkas resursiem, tas ir viņu galvenais darba uzdevums” (Datig 2014)*.
- [bibliotekāri galvenokārt nodarbojas ar to, ka] “ievieto grāmatas plauktos” un “atrod grāmatas, kuras studenti ir rezervējuši” (Bickley 2011)**.

* **What is a Library?: International College Students' Perceptions of Libraries**

Autors: Ilka Datig, New York University Abu Dhabi, United Arab Emirates

Publicēts : *The Journal of Academic Librarianship*. Volume 40, Issues 3–4, May 2014, Pages 350–356

****Student perceptions of staff in the Information Commons: a survey at the University of Sheffield**

Autori: Bickley, Rachel, Sheila Corral.

Publicēts: *Reference Services Review*. 2011; (39/2):223-43. doi. 10.1108/00907321111135466

Pētījuma mērķis, empīriskā bāze

Pieņēmums

- Augstskolas bibliotekāru priekšstats par savu darbu atšķirs no studējošo priekšstatiem par to. Bibliotekāru priekšstati ir saistīti ar “mūsdienu” dimensiju: informācijas tehnoloģijām un konsultanta - palīga lomu informācijas lietošanā. Savukārt studējošo priekšstati vispirms ir saistīti ar bibliotekāru «tradicionālo» lomu, kas saistīta ar krājuma organizāciju.

Mērķis

- Noskaidrot studējošo un bibliotekāru priekšstatus par akadēmiskā bibliotekāra darbu, novērtēt iegūto priekšstatu atšķirības.

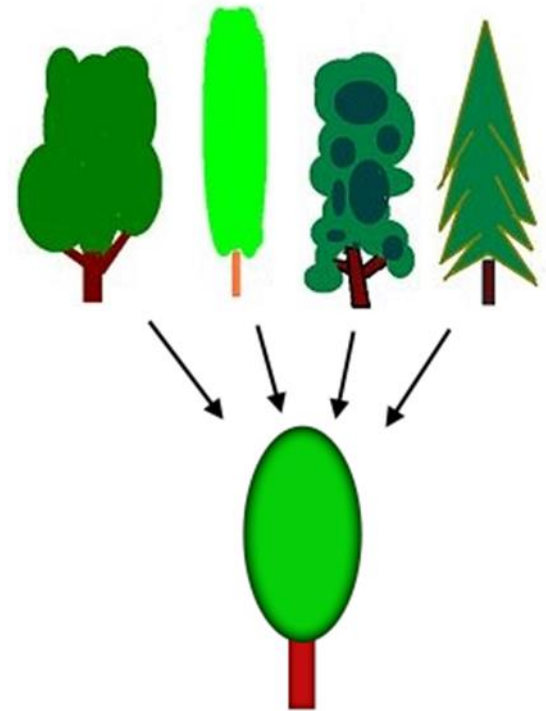
Empīriskā bāze

- 45 Latvijas trīs lielāko augstskolu bibliotekāri un 142 Rīgas Stradiņa universitātes studējošo aptauja
- Izpētes periods – 2016. gada novembris

Metodologija

Prototipu teorija

- Prototips – abstrakts tēls, kas iekļauj daudzas brīvas viena un tā paša objekta formas, jēdziena reprezentatīvākais piemērs, kas fiksē objekta tipiskākās formas;
- Centrālās tendences modelis – paredz, ka kategorija satur vairākus prototipus, no kuriem ir centrālais – tipiskākais un perifērie – mazāk tipiski.

<http://figures.boundless-cdn.com/31534/full/5gg7hw3tjyreajt18og.png>

Uzdevums: sarindot apgalvojumus*

Apgalvojums	Prototopu kategorija
[Bibliotekars] Rūpējas par grāmatu krājuma kārtošanu un organizāciju	<u>“Tradicionālā”</u> , saistīta ar krājuma organizāciju
[Bibliotekars] Nodrošina bibliotēkas funkcijas un lietotāju apkalpošanu	<u>“Neitrāla”</u> , saistīta ar bibliotēkas pamatdarba nodrošināšanu
[Bibliotekars] Konsultē, māca izmantot informācijas resursus	<u>“Mūsdienīgā”</u> : saistīta ar informāciju, zināšanu izplatīšanu
[Bibliotekars] Palīdz izziņas procesā, gids informācijas resursu pasaulē	<u>“Mūsdienīgā”</u> : saistīta ar informāciju, zināšanu izplatīšanu
[Bibliotekars] Rūpējas par klusumu un kārtību bibliotēkā, seko lai tiktu ievēroti noteikumi	<u>“Tradicionālā”</u> , saistīta ar krājuma organizāciju

*Abām aptaujāto kategorijām

Uzdevums: semantiskā matrice*

Jautājums: **Kāds, balstoties Jūsu pieredzē, ir augstskolas bibliotekārs?**

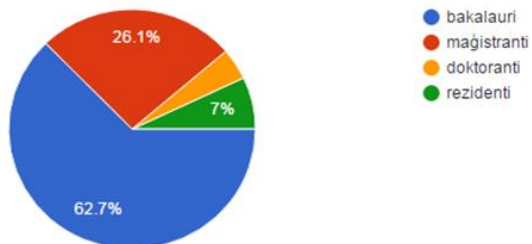
		+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	
1	nozīmīgs	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	maznozīmīgs
2	atbalstošs	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	neatbalstošs
3	kompetents savā jomā	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	nekompetents savā jomā
4	cilvēkorientēts	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	grāmatorientēts
5	laipns	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	nelaipns
6	mūsdienīgs	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	vecmodīgs
7	izpalīdzīgs	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	noraidošs
8	informējošs	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	informāciju slēpjošs
9	pieejams	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	nepieejams
10	sniedz idejas informācijas meklēšanai	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	nesniedz nekādas idejas
11	konsultē darbā ar elektroniskajiem resursiem	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	nesniedz konsultācijas darbā ar elektroniskajiem resursiem

*Tikai studējošajiem

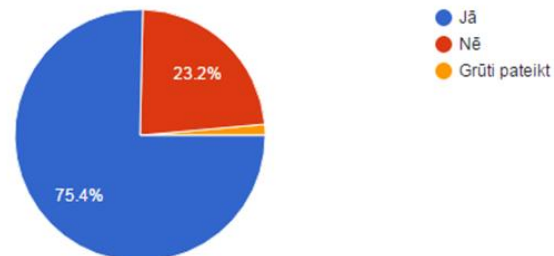
Rezultāti

Studējošie: demogrāfija

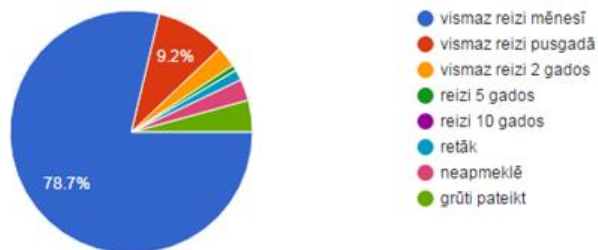
Akadēmiskais līmenis (142 responses)

Vai apmeklētās nodarbības informācijpratībā? (142 responses)

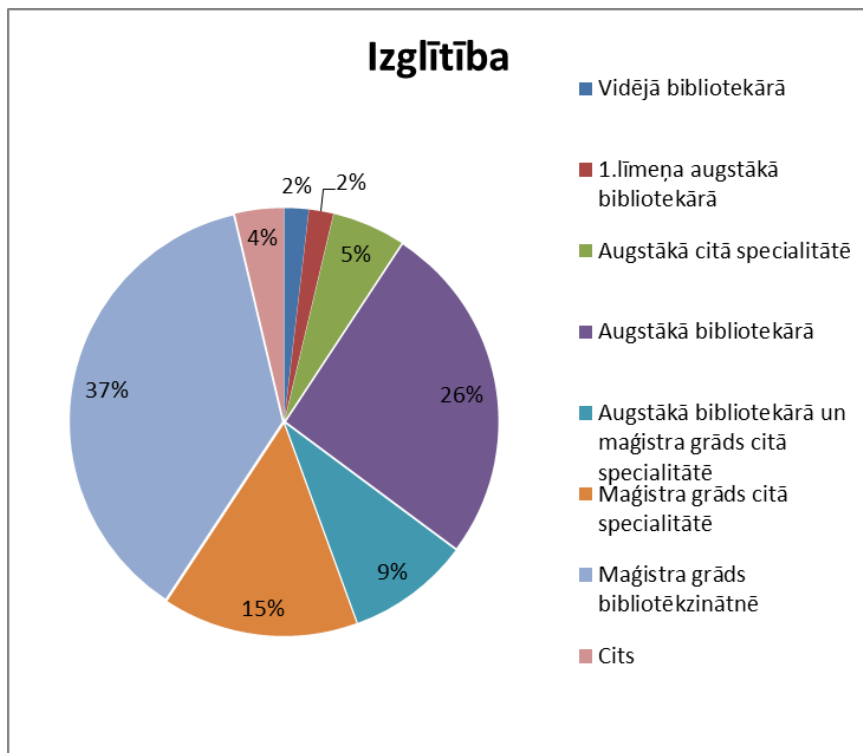

Apmeklētība (141 responses)

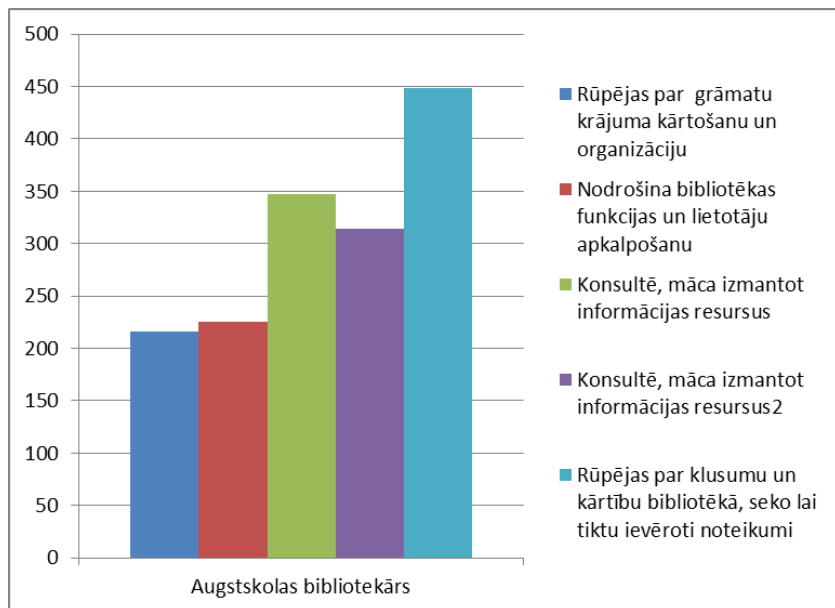

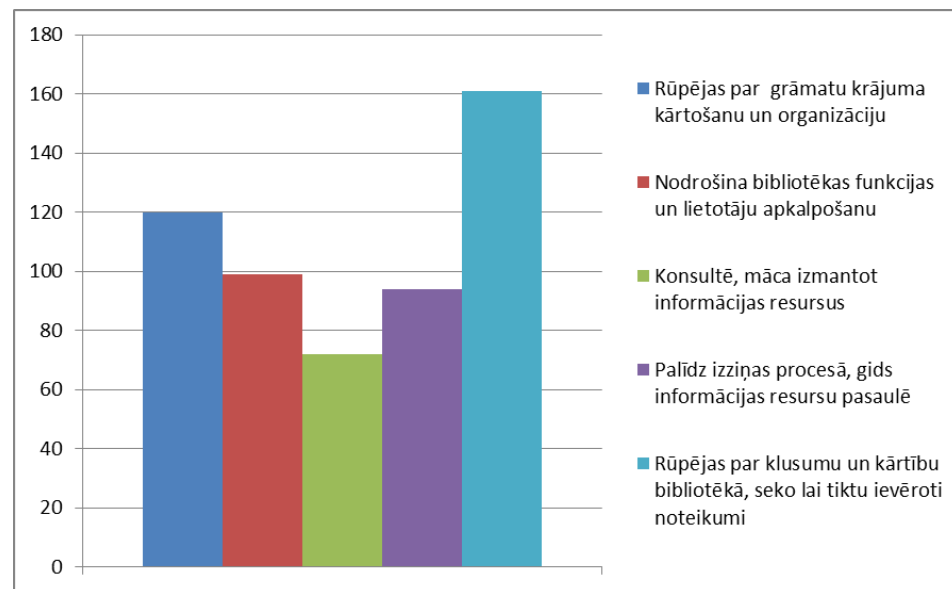
Bibliotekāri: demogrāfija

Priekšstati par bibliotekāra darbu:

Studējošo atbildes

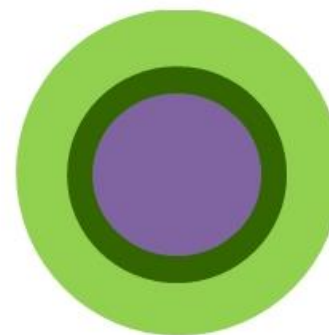
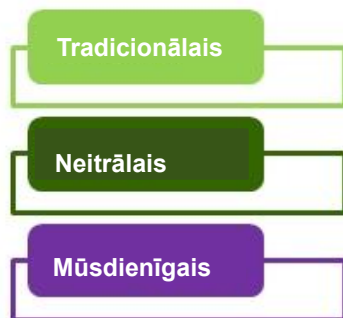

Bibliotekāru atbildes

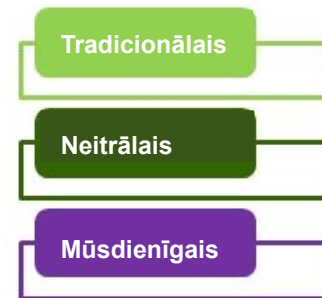
Priekšstati par bibliotekāra darbu: priekšstatu prototipu kategorijas

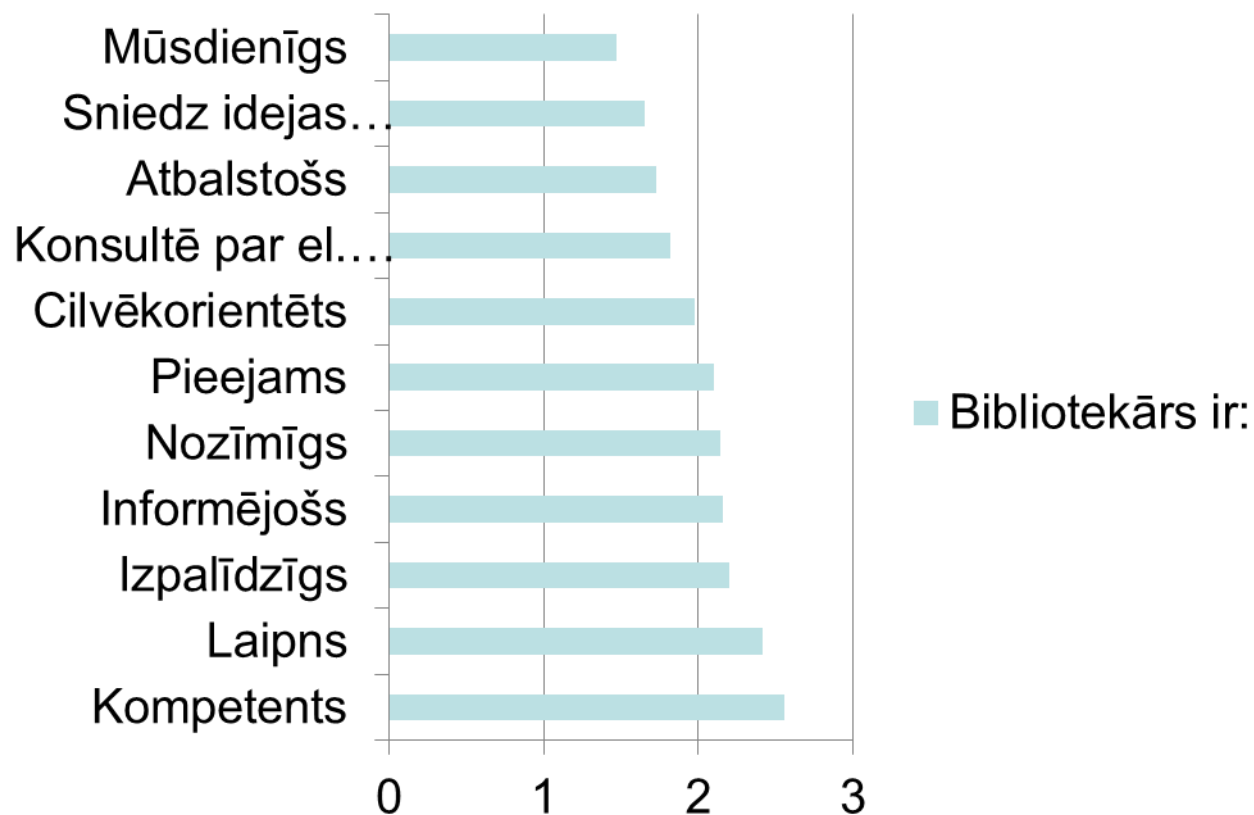
Studējošo atbildes

Bibliotekāru atbildes

Priekšstati par bibliotekāra darbu: studējošo viedoklis*

Secinājumi

- Studējošo un augstskolas bibliotekāru priekšstati par bibliotekāra galvenajiem darba uzdevumiem ir atšķirīgi;
- Studējošo priekšstatos bibliotekāra darbs, galvenokārt, ir saistīts ar grāmatas krājumu un to kārtošanu (tradicionālās vērtības);
- Augstskolu bibliotekāru priekšstatos pašu darbs ir saistīts ar tehnoloģijām un mācīšanas funkciju (mūsdienīgās vērtības);
- Studējošo priekšstatos augstskolas bibliotekāra tēls ir saistīts ar pozitīvām īpašībām: kompetenci, laipnību un izpalīdzību.

Paldies par uzmanību!

Ilona Kauce

Rīgas Stradiņa universitāte

RSU bibliotēka

Pasaules Veselības organizācijas Depozitārija bibliotēkas Latvijā speciāliste

Dzirčiema iela 16, G-korp. 205.kab.

Rīga, LV-1007, Latvija

Tālr: 67409193

E-pasts: Ilona.Kauce@rsu.lv

Internetā: <http://pvo.rsu.lv>